

EL RUI, la DUI i la sortida del laberint

written by Albert Pereira | 21 de juny de 2016

La crisi política causada pel rebuig del Parlament del projecte de pressupost per al 2016, a causa de l'esmena a la totalitat de la CUP, i el consegüent anunci de la presentació d'una qüestió de confiança per part del president Puigdemont, **ha tingut un efecte col·lateral inesperat: l'eclosió del debat sobre el Referèndum Unilateral d'Independència**, més conegut per les sigles RUI.

És cert que hi ha independentistes que sempre han defensat que la millor manera de resoldre el procés independentista és un referèndum unilateral. Però les últimes setmanes, després que alguns opinadors sobiranistes han posat el RUI damunt de la taula com a fórmula idònia per fer culminar el procés, la idea ha corregut com la pólvora a les xarxes amb un èxit fulminant, fins el punt que l'ANC ha aprovat la convocatòria immediata d'una consulta interna sobre la conveniència que l'entitat demani a les institucions catalanes la convocatòria d'un referèndum sobre la independència.

La força amb la que ara ha irromput el debat sobre el RUI es deu, al meu parer, a la confusió que genera el full de ruta del govern. M'explico: Junts pel Sí es va presentar a les eleccions del 27S amb un full de ruta que preveia, durant aquesta legislatura de 18 mesos, enllestir les estructures d'estat i endegar un procés constituent participatiu obert a tota la ciutadania. Després d'unes noves eleccions ("constituents", segons el programa), el Parlament aprovaria una Constitució, que seria sotmesa a referèndum.

Però el full de ruta de JxS tenia una fita cabdal: al final dels 18 mesos de la primera de les dues legislatures que abastava, el Parlament havia de declarar la independència.

Sorprenentment, tanmateix, **la declaració d'independència ha desaparegut del full de ruta del govern, o si més no de les manifestacions dels seus membres** i dels dirigents de JxS, que continuen referint-se a les estructures d'estat i al procés constituent ciutadà, però que ara afirmen que al final d'aquesta legislatura deixaran el país "a les portes de la independència", concepte de significació francament indeterminada.

Tot plegat ha generat, com deia, confusió: com es pot redactar i votar una constitució d'un país independent sota les lleis d'un estat que no reconeix ni tan sols la possibilitat legal de consultar sobre la independència? Cal un acte previ de ruptura? Quin? S'ha de tornar a votar sobre la independència, que va guanyar el plebiscit del 27S però no va assolir la majoria absoluta de vots? Com? L'expresident Mas va arribar a treure's de la màniga unes noves eleccions plebiscitàries, en les que es comptarien vots i no escons, per decidir sobre la independència...

En aquest context, un referèndum és la fórmula més democràtica i de resultat més clar perquè els ciutadans decideixin sobre la independència. Però el RUI té un inconvenient que jo trobo insuperable: dins de la legalitat espanyola, la seva convocatòria i celebració són radicalment il·legals, i els poders de l'estat poden impedir fàcilment que es dugui a terme, per la via coercitiva. No és només que puguin amenaçar amb represàlies penals als càrrecs públics que el convoquin i als funcionaris que hi cooperin, ni que puguin suspendre l'autonomia, ni encara menys que cridin al boicot unionista (ja boicotegen les comissions parlamentàries de les lleis de desconnexió, i és clar que també boicotejaran el procés constituent): és que **l'Estat espanyol pot evitar sense gaire esforç que el RUI tingui lloc.**

Per aquest motiu, l'opció que considero més viable és la que el professor de dret de la Universitat de Copenhaguen **Antoni Abat i Ninet** va exposar al Parlament el maig passat: una

declaració unilateral d'independència per la majoria parlamentària independentista, justificada per la situació de bloqueig d'una sortida negociada per part del govern espanyol, seguida de la convocatòria d'un referèndum ratificatori, emparada ja en la nova legalitat (transitòria) sorgida de la DUI. En podríem dir **la solució DUI+RUI**. Així, el conflicte Catalunya-Espanya es convertiria en matèria de dret internacional públic, i la competència per dirimir-lo passaria dels tribunals espanyols als internacionals.

És clar que aquesta via no garanteix que tot siguin flors i violes. Quan al davant tens un estat com l'espanyol, completament tancat a afrontar democràticament, per la via de la negociació, un conflicte territorial com el que planteja Catalunya, cap camí a la independència no és senzill, i la reacció repressiva mai no es pot descartar. El referèndum ratificatori, possiblement, no seria gaire més fàcil de realitzar que el RUI sense DUI prèvia. De fet, el propi professor Abat, si fem cas d'algunes piulades al seu compte de twitter, sembla que estigui evolucionant cap a la solució RUI.

En qualsevol cas, es constata que el debat sobre el RUI (tret d'un excés d'agressivitat entre independentistes a les xarxes) és positiu: ha engrescat de nou el personal independentista, bastant deprimat últimament, ha fet que l'ANC torni a agafar la iniciativa política i ha palesat una realitat indiscutible: que la independència (amb DUI, amb RUI, amb tots dos) només pot arribar com a conseqüència de la nostra decisió unilateral, i que cal un acte de ruptura per fer-la realitat. **El debat sobre el RUI ens apropa a la sortida del laberint** en el que s'havia convertit el full de ruta: benvingut sigui, doncs.